

μὲ εἰ παρίστατο ἐλεγκτῆς καὶ κριτῆς τῶν ἐξετάσεων γραπτῶν τε καὶ προφορικῶν, καὶ τῶν κατὰ τὸν ἐνιαύσιον χρόνον διδασκόντων ἐλάμβανεν ἀκριβεστέραν γνώσιν· οὐκ ἀποκλεισμένων ἐν τούτοις τῶν γονέων, οὐδ' ἐκείνων, ὅσοι δίκαιον καὶ πρέπον ἵνα προσκαλῶνται πάντοτε. Τοῦτο γίγνεται καὶ ἐν τοῖς καλῶς διοργανωμένοις ἐκπαιδευτηρίοις, μάλιστα τοῖς κορασιακοῖς τῶν πεπολιτισμένων λαῶν, οὗς καλὸν ἐν τοῖς καλοῖς αἰεῖποτε νὰ μιμώμεθα.

Ἐπομένως εἰς μὲν τὰ τῶν γλωσσῶν μαθήματα προτιμότερον ἂν ἦν κατ' ἐμέ, εἰ αἱ μαθήτρια καὶ οἱ μαθηταὶ τὰ μὲν μεμαθημένα ἐμελέτων καὶ ἐπανελάμβανον καθ' ὄρισμένον καιρὸν ἐντὸς τοῦ σχολικοῦ ἔτους, καὶ κατὰ τοὺς γιγνομένους ἤδη συνήθως διμήνους ἢ τριμήνους διαγωνισμούς, ἐγγράφως ἐπ' αὐτῶν ἐζητᾶζοντο, διὰ δὲ τὴν ἐνιαύσιον ταύτην κατὰ τὸν ὄρισμένον τρόπον ἐξέτασιν, εἰργάζοντο κατ' ἰδίαν ὅπως αὐτενέργειαν ἐπὶ χωρίου ἀδιδάκτου αὐτοῖς λόγου ἐκ τοῦ αὐτοῦ συγγραφῆως, πρὸς ὃν εἰσὶν ἤδη ἐξωκειωμένοι ἐκ τῆς διδασκαλίας ἐτέρων λόγων καὶ ἐπὶ τούτου ἀπροόπτως μᾶλλον καὶ ἀπρομελετήτως ἐδίδουσαν ἐξετάσεις γράφοντες ἢ γράφουσαι καθ' ὑπαγόρευσιν τι χωρίον καὶ ἐρμηνεύουσαι καὶ γραμματικᾶς καὶ ἄλλας παρατηρήσεις ἐπ' αὐτοῦ ποιῶσαι.

Τοῦτο οὕτω πως γιγνόμενον ἀπεδείκνυεν ἂν, μᾶλλον τὴν πρὸς τὴν σπουδὴν καὶ μάθησιν τῆς γλώσσης ἰδίας ἢ ξένης ἱκανότητα τῶν ἐκπαιδευομένων καὶ ἅμα τὸν βαθμὸν τῆς ἰδίας αὐτῶν νοημοσύνης καὶ κριτικῆς δυνάμεως κατεμανθάνομεν οὐχ ἥττον δὲ καὶ αὐτοῖς τοῖς μαθηταῖς καὶ μαθητρίαις καὶ συμφερότερον καὶ εὐχαριστότερον τοῦτο ἦν, τὸ μὲν διότι μετὰ πλείονος πάντοτε προσοχῆς ἐμελέτων ἂν καὶ ἐσπούδαζον πάντα τὰ διδασκόμενα γλωσσικά, τὸ δὲ διότι τὸ ποιεῖν σφάλμα καὶ ἐν μόνον ἐπὶ τῶν ἐγνωσμένων καὶ δεδιδασγμένων καὶ πολλάκις ἐπανειληγμένων, ἐστὶ πολὺ δεινότερον καὶ λυπηρότερον ἢ πέντε ἐπὶ ἀγνώστου χωρίου καὶ ἀδιδάκτου.

Εἰς δὲ τὰ λοιπὰ μαθήματα ἱστορικά, γεωγραφικά, καὶ ἄλλων ἐπιστημονικῶν ἐν γένει γνώσεων διδασκτικᾶ ἐν εἶδει ἄλλῃ